

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

8 mai 2014*

„Trimitere preliminară — Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene — Principiile egalității și nediscriminării — Punere în aplicare a dreptului Uniunii — Domeniu de aplicare al dreptului Uniunii — Lipsă — Necompetența Curții”

În cauza C-483/12,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Grondwettelijk Hof (Belgia), prin decizia din 18 octombrie 2012, primită de Curte la 29 octombrie 2012, în procedura

Pelckmans Turnhout NV

împotriva

Walter Van Gastel Balen NV,

Walter Van Gastel NV,

Walter Van Gastel Lifestyle NV,

Walter Van Gastel Schoten NV,

cu participarea:

Ministerraad,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul A. Tizzano (raportor), președinte de cameră, domnul A. Borg Barthet, doamna M. Berger și domnii S. Rodin și F. Biltgen, judecători,

avocat general: domnul N. Jääskinen,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Pelckmans Turnhout NV, de G. Philipsen, advocaat;

* Limba de procedură: neerlandeza.

- pentru Walter Van Gastel Balen NV, Walter Van Gastel NV, Walter Van Gastel Lifestyle NV și Walter Van Gastel Schoten NV, de P. Wytinck, de P. Verstraeten și de D. Dobson, avocaten;
- pentru guvernul belgian, de T. Materne și de J.-C. Halleux, în calitate de agenți, asistați de J.-F. De Bock și de V. De Schepper, avocaten;
- pentru guvernul german, de T. Henze și de J. Möller, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de W. Roels și de E. White, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general, pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Întrebarea preliminară privește interpretarea articolului 6 alineatul (3) TUE, precum și a articolelor 20 și 21 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”) coroborate cu articolele 15 și 16 din aceasta, precum și cu articolele 34 TFUE-36 TFUE, 56 TFUE și 57 TFUE.
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Pelckmans Turnhout NV (denumită în continuare „Pelckmans”), pe de o parte, și Walter Van Gastel Balen NV, Walter Van Gastel NV, Walter Van Gastel Lifestyle NV și Walter Van Gastel Schoten NV, pe de altă parte, toate aceste societăți desfășurându-și activitatea în domeniul grădinăritului.

Cadrul juridic belgian

- 3 Articolul 8 din Legea din 10 noiembrie 2006 privind programul de lucru din sectorul comercial, meșteșugăresc și al prestărilor de servicii (*Belgisch Staatsblad*, 19 decembrie 2006, p. 72879, denumită în continuare „LPL”) are următorul cuprins:

„Accesul consumatorului în cadrul subunității, vânzarea directă de produse sau de servicii consumatorului și livrările la domiciliu sunt interzise pe o perioadă neîntreruptă de 24 de ore, care începe duminica la ora 5 sau la ora 13 și se termină în ziua următoare la aceeași oră.”
- 4 Articolul 9 din LPL prevede:

„Orice comerciant sau prestator de servicii poate să aleagă o altă zi de repaus săptămânal decât cea prevăzută la articolul 8, care începe în ziua aleasă la ora 5 sau la ora 13 și se termină în ziua următoare la aceeași oră.”
- 5 Potrivit articolului 13 din LPL:

„Comerciantul sau prestatorul de servicii care alege o altă zi de repaus săptămânal decât cea prevăzută la articolul 8 menționează în mod clar și vizibil din exterior ziua de repaus și ora începerii acesteia.”
- 6 Articolul 14 din LPL are următorul cuprins:

„Comercianții sau prestatorii de servicii care nu au ales o altă zi decât duminica drept zi de repaus săptămânal pot deroga de la obligația prevăzută la articolul 8 pentru a asigura permanența duminicală a profesiei lor.”

7 Articolul 16 din LPL prevede:

„§1. Interdicțiile prevăzute la articolul 6 și la articolul 8 nu se aplică:

- a) vânzărilor la domiciliul unui alt consumator decât cumpărătorul, cu condiția ca vânzarea să aibă loc în partea locuită a unei locuințe utilizate exclusiv în scopuri private;
- b) vânzărilor la domiciliu efectuate la invitația consumatorului, pentru care clientul a solicitat expres în prealabil vizita vânzătorului, pentru a negocia cumpărarea unui produs sau a unui serviciu;
- c) vânzărilor și prestărilor de servicii în subunitățile societăților de transport public și în garile exploatare direct sau indirect de SNCB-Holding sau de filialele sale, precum și în cadrul ansamblului imobiliar în care sunt situate aceste gări;
- d) vânzărilor și prestărilor de servicii în aeroporturi și în zonele portuare deschise traficului internațional de călători;
- e) prestărilor de servicii care trebuie efectuate în cazul în care este neapărat necesar;
- f) vânzării, în stațiile de alimentare cu combustibil sau în subunitățile situate pe domeniul autostrăzilor, a unei game de produse alimentare generale și de articole de uz casnic, cu excepția băuturilor alcoolice distilate și a băuturilor pe bază de drojdie cu un volum de alcool mai mare de 6 %, cu condiția ca suprafața comercială netă să nu depășească 250 m².

Faptul că un consumator acceptă o ofertă prin telefon de vizită la inițiativa vânzătorului nu reprezintă o invitație în sensul literei b).

§2. Aceste interdicții nu se aplică nici subunităților a căror activitate principală o constituie vânzarea uneia dintre următoarele grupe de produse:

- a) ziare, reviste, produse din tutun și articole pentru fumători, cartele telefonice și produse ale Loteriei Naționale;
- b) suporturi de opere audiovizuale și jocuri video, precum și închirierea acestora;
- c) carburant și ulei pentru autovehicule;
- d) înghețată în porții individuale;
- e) produse alimentare preparate în cadrul subunității și care nu sunt consumate în aceasta.

Este vorba despre o activitate principală atunci când vânzarea grupului de produse care constituie activitatea principală reprezintă cel puțin 50 % din cifra de afaceri anuală. [...]

8 Potrivit articolului 17 alineatul 1 din LPL:

„Interdicțiile prevăzute la articolul 6 a) și b) și la articolul 8 nu sunt aplicabile în stațiunile balneare și în localitățile sau în părțile din localitățile recunoscute drept centre turistice.”

Situația de fapt din litigiul principal și întrebările preliminare

- 9 Din decizia de trimitere reiese că pârâtele din litigiul principal au deschise pentru public centrele lor de grădinărit șapte zile din șapte. Considerând că această practică încalcă articolul 8 și următoarele din LPL, Pelckmans a solicitat Rechtbank van koophandel te Antwerpen (Tribunalul Comercial din Anvers) să dispună încetarea acestei practici și să oblige pârâtele respective să respecte o zi de repaus pe săptămână.
- 10 În fața acestei instanțe, pârâtele din litigiul principal au contestat acțiunea formulată de Pelckmans susținând că dispozițiile invocate din LPL sunt contrare dreptului Uniunii, în special Directivei 2005/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori și de modificare a Directivei 84/450/CEE a Consiliului, a Directivelor 97/7/CE, 98/27/CE și 2002/65/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului („Directiva privind practicile comerciale neloiale”) (JO L 149, p. 22, Ediție specială, 15/vol. 14, p. 260), precum și articolelor 10 și 11 din Constituție.
- 11 Înainte de a se pronunța pe fondul cauzei, Rechtbank van koophandel te Antwerpen a adresat, prin decizia din 27 octombrie 2011, pe de o parte, două întrebări preliminare Curții, cu privire la interpretarea Directivei privind practicile comerciale neloiale, precum și, respectiv, a articolelor 34 TFUE, 35 TFUE, 49 TFUE și 56 TFUE, și, pe de altă parte, o întrebare preliminară Grondwettelijk Hof.
- 12 Prin Ordonanța Pelckmans Turnhout (C-559/11, EU:C:2012:615), Curtea a răspuns la prima întrebare preliminară și la prima parte a celei de a doua întrebări preliminare că „Directiva [privind practicile comerciale neloiale] [...] trebuie interpretată în sensul că nu se aplică în cazul unei legislații naționale, precum cea în discuție în litigiul principal, care nu urmărește obiective legate de protecția consumatorilor”. În ceea ce privește a doua parte a celei de a doua întrebări, Curtea a considerat-o ca fiind vădit inadmisibilă pentru motivul că Rechtbank van koophandel te Antwerpen nu explicase suficient motivele pentru care interpretarea dispozițiilor Tratatului FUE solicitată i se părea necesară în vederea soluționării litigiului principal și nu oferise nicio explicație cu privire la legătura pe care o stabilea între aceste dispoziții și legislația națională aplicabilă litigiului respectiv.
- 13 În ceea ce privește Grondwettelijk Hof, investită cu întrebarea preliminară de constituționalitate, aceasta a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:
- „Principiul egalității, prevăzut la articolul 6 alineatul (3) [TUE] și la articolele 20 și 21 din cart[ă] [...] coroborate cu articolele 15 și 16 din cartă [...] și cu articolele [34 TFUE-36 TFUE, 56 TFUE și 57 TFUE], trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări cum este cea cuprinsă la articolele 8, 9, 16 și 17 din [LPL], întrucât obligația de a avea o zi de repaus săptămânal prevăzută de aceste articole:
- nu se aplică nici comercianților care au subunități în gările feroviare sau în subunitățile societăților de transport public, nici vânzătorilor în aeroporturi sau în zonele portuare deschise traficului internațional de călători și nici vânzătorilor în stațiile de alimentare cu combustibil sau în subunitățile situate pe domeniul autostrăzilor, dar, în schimb, se aplică comercianților care au subunități în alte locații;
  - nu se aplică comercianților care își desfășoară activitatea în domeniul vânzării de produse cum ar fi ziarele, revistele, produsele din tutun și articolele pentru fumători, cartelele telefonice și produsele Loteriei Naționale, în cel al vânzării de suporturi de opere audiovizuale și de jocuri video, în cel al vânzării de înghețată, dar, în schimb, se aplică comercianților care oferă alte produse;

- se aplică numai comerțului cu amănuntul, și anume întreprinderilor care desfășoară activități de vânzare către consumatori, deși nu se aplică altor comercianți;
- implică, cel puțin pentru comercianții care își exercită activitatea prin intermediul unui punct de vânzare fizic sau care au un contact direct cu consumatorul, o limitare mult mai strictă decât cea aplicabilă comercianților care își exercită activitatea prin intermediul unui magazin online sau eventual prin alte forme de vânzare la distanță?”

Cu privire la competența Curții

- 14 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă principiile egalității și nediscriminării prevăzute la articolele 20 și 21 din cartă coroborate cu articolele 15 și 16 din aceasta și cu articolele 34 TFUE-36 TFUE, precum și cu articolele 56 TFUE și 57 TFUE trebuie interpretate în sensul că se opun unei legislații naționale precum LPL, care, sub rezerva câtorva excepții, prevede o interdicție pentru comercianți de a-și avea deschis magazinul șapte zile din șapte, impunându-le obligația de a avea o zi de repaus săptămânal.
- 15 Guvernul german și Comisia Europeană concluzionează în sensul necompetenței Curții de a răspunde la această întrebare, întrucât decizia de trimitere nu conține niciun element care să permită să se considere că obiectul litigiului principal prezintă un element de legătură cu dreptul Uniunii.
- 16 În această privință, trebuie amintit că, potrivit articolului 94 litera (c) din Regulamentul de procedură al Curții, cererea de decizie preliminară trebuie să cuprindă expunerea motivelor care au determinat instanța de trimitere să aibă îndoieli cu privire la interpretarea sau la validitatea anumitor dispoziții ale dreptului Uniunii, precum și legătura pe care instanța de trimitere o stabilește între aceste dispoziții și legislația națională aplicabilă litigiului principal. Această expunere, la fel ca expunerea sumară a faptelor pertinente impusă de articolul 94 litera (a) din acest regulament, trebuie să permită Curții să verifice, în plus față de admisibilitatea cererii de decizie preliminară, competența sa de a răspunde la întrebarea adresată.
- 17 Trebuie de asemenea amintit că domeniul de aplicare al cartei, în ceea ce privește acțiunea statelor membre, este definit la articolul 51 alineatul (1) din aceasta, potrivit căruia dispozițiile cartei se adresează statelor membre numai în cazul în care acestea pun în aplicare dreptul Uniunii (Hotărârea Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, punctul 17).
- 18 Această dispoziție confirmă astfel jurisprudența constantă potrivit căreia drepturile fundamentale garantate de ordinea juridică a Uniunii au vocație de a fi aplicate în toate situațiile reglementate de dreptul Uniunii, însă nu sunt aplicabile în afara unor asemenea situații (a se vedea Hotărârea Åkerberg Fransson, EU:C:2013:105, punctul 19 și jurisprudența citată).
- 19 O astfel de definire a domeniului de aplicare al drepturilor fundamentale ale Uniunii se coroborează, în plus, cu explicațiile cu privire la articolul 51 din cartă, care, în conformitate cu articolul 6 alineatul (1) al treilea paragraf TUE și cu articolul 52 alineatul (7) din cartă, trebuie luate în considerare în vederea interpretării acesteia. Potrivit explicațiilor amintite, „statelor membre le este impusă obligația de a respecta drepturile fundamentale definite în cadrul Uniunii numai în cazul în care pun în aplicare dreptul Uniunii” (Hotărârea Åkerberg Fransson, EU:C:2013:105, punctul 20).
- 20 Rezultă că, atunci când o situație juridică nu intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii, Curtea nu este competentă să o examineze, iar dispozițiile eventual invocate ale cartei nu pot constitui, prin ele însele, temeiul acestei competențe (a se vedea în acest sens Ordonanța Currà și alții, C-466/11, EU:C:2012:465, punctul 26, precum și Hotărârea Åkerberg Fransson, EU:C:2013:105, punctul 22).

- 21 Aceste considerații corespund celor care stau la baza articolului 6 alineatul (1) TUE, potrivit căruia dispozițiile cuprinse în cartă nu extind în niciun fel competențele Uniunii astfel cum sunt definite în tratate. În temeiul articolului 51 alineatul (2) din cartă, aceasta din urmă nu extinde nici domeniul de aplicare al dreptului Uniunii în afara competențelor acesteia, nu creează nicio competență sau sarcină nouă pentru Uniune și nu modifică competențele și sarcinile stabilite de tratate (a se vedea Hotărârea McB., C-400/10 PPU, EU:C:2010:582, punctul 51, Hotărârea Dereci și alții, C-256/11, EU:C:2011:734, punctul 71, precum și Hotărârea Åkerberg Fransson, EU:C:2013:105, punctul 23).
- 22 Or, decizia de trimitere nu cuprinde niciun element concret care să permită să se considere că situația juridică în cauză în litigiul principal intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii.
- 23 Astfel, această decizie, ca și observațiile scrise transmise Curții, nu stabilește nicidecum că litigiul respectiv prezintă elemente de legătură cu una dintre situațiile avute în vedere de dispozițiile tratatului vizate de instanța de trimitere.
- 24 În orice caz, în ceea ce privește aplicarea articolelor 34 TFUE-36 TFUE, referitoare la libera circulație a mărfurilor, menționate de această instanță, trebuie amintit că Curtea a statuat deja în mai multe rânduri că aceste dispoziții nu se aplică unei reglementări naționale în materie de închidere a magazinelor care este opozabilă tuturor operatorilor economici vizați care desfășoară activități pe teritoriul național și care afectează în același mod, în drept și în fapt, comercializarea produselor naționale și pe cea a produselor provenind din alte state membre (a se vedea în special Hotărârea Punto Casa și PPV, C-69/93 și C-258/93, EU:C:1994:226, punctul 15, precum și Hotărârea Semeraro Casa Uno și alții, C-418/93-C-421/93, C-460/93-C-462/93, C-464/93, C-9/94-C-11/94, C-14/94, C-15/94, C-23/94, C-24/94 și C-332/94, EU:C:1996:242, punctul 28).
- 25 Tot astfel, în ceea ce privește articolele 56 TFUE și 57 TFUE, referitoare la libera prestare a serviciilor, invocate de asemenea de instanța de trimitere, este suficient să se constate că legislația în cauză este opozabilă tuturor operatorilor care desfășoară activități pe teritoriul național, că aceasta nu are de altfel ca obiect reglementarea condițiilor care privesc desfășurarea prestării de servicii de către întreprinderile în cauză și că, în sfârșit, efectele restrictive pe care le-ar putea produce asupra liberei prestări a serviciilor sunt prea aleatorii și prea indirecte pentru ca obligația pe care o prevede să poată fi considerată ca fiind de natură să împiedice această libertate (a se vedea prin analogie Hotărârea Semeraro Casa Uno și alții, EU:C:1996:242, punctul 32).
- 26 Din toate aceste considerații rezultă că competența Curții de a interpreta dispozițiile amintite de instanța de trimitere ale cartei nu este stabilită.
- 27 În aceste condiții, este necesar să se constate că Curtea este necompetentă să răspundă la întrebarea adresată de Grondwettelijk Hof.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 28 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

Curtea de Justiție a Uniunii Europene este necompetentă să răspundă la întrebarea adresată cu titlu preliminar de Grondwettelijk Hof (Belgia).

Semnături